

Sygn. akt VI ACa 1072/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA – Agata Zajac

Sędzia SA – Ewa Stefańska

Sędzia SO (del.) – Marcin Strobel (spr.)

Protokolant: – st. sekr. sąd. Ewelina Murawska

po rozpoznaniu w dniu 12 lutego 2014 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa D. N.

przeciwko Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W.

o uchylenie uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 20 marca 2013 r.

sygn. akt XXV C 1353/10

I zmienia zaskarżony wyrok w całości w ten sposób, że oddala powództwo i zasądza od D. N. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. kwotę 197,00 zł (sto dziewięćdziesiąt siedem złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu,

II zasądza od D. N. na rzecz Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. kwotę 135,00 zł (sto trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt. VI ACa 1072/13

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 26 października 2010 r. D. N. wnosił o uchylenie uchwały nr (...) Walnego Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) obradującego w dniach 15, 16 i 17 września 2010 r. z powodu jej niezgodności z postanowieniami prawa i statutu spółdzielni oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew z dnia 20 września 2011 r. pozwana Spółdzielnia Mieszkaniowa (...) w W. wносиła o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 20 marca 2013 r. Sąd Okręgowy w Warszawie uchylił chwałę nr (...) Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. podjętą w dniach 15, 16 i 17 września 2010 r., w sprawie wyrażenia

zgody na realizację inwestycji budownictwa mieszkaniowo - użytkowego celem odsprzedaży lokali w systemie komercyjnym na gruntach spółdzielni i zasądził od Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. na rzecz D. N. kwotę 200,00 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Powyższy wyrok zapadł w oparciu o następujące ustalenia faktyczne:

Powód jest członkiem pozwanej Spółdzielni Mieszkaniowej (...) z siedzibą w W. i dysponuje prawem odrębnej własności lokalu mieszkalnego nr (...) położonego w budynku przy ul. (...) w W., znajdującego się w zasobach pozwanej.

Uchwała nr (...) została przyjęta przez Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) obradujące w dniach 15, 16 i 17 września 2010 r.

Zgodnie z jej projektem, przedmiotem uchwały było wyrażenie zgody na realizację inwestycji budownictwa mieszkaniowo-użytkowego celem odsprzedaży lokali w systemie komercyjnym na gruntach spółdzielni od strony ul. (...) na działce o nr ewidencyjnym (...) oraz od strony (...) na działkach ewidencyjnych (...).

W dniu 10 września 2010 r. poprawkę do w/w projektu uchwały zgłosiła M. K.. Zgodnie z treścią w/w poprawki do projektu uchwały dodano § 2 zawierający określenie celu, któremu ma służyć inwestycja określona w uchwale, tj. sfinansowaniu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności nieruchomości oraz wykupowi prawa własności gruntów, na których położona jest spółdzielnia.

W tym samym dniu poprawkę zgłosiła również E. K.. Poprawka ta polegała na ograniczeniu przedmiotu uchwały wyłącznie do wyrażenia zgody na realizację inwestycji budownictwa mieszkaniowo-użytkowego na działce o nr ewidencyjnym (...) położonej od ul. (...).

W I części Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...), która odbyła się dnia 15 września 2010 r., zgodnie ze stanowiskiem prawnika spółdzielni, pod głosowanie poddano w pierwszej kolejności poprawkę M. K., jako dalej idącą, a za przyjęciem spornej uchwały, w treści zgodnej z w/w poprawką zagłosowało 49 osób, przy 43 głosach przeciw jej podjęciu i jednym głose nieważnym.

W II części Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...), która odbyła się dnia 16 września 2010 r., zastosowano tą samą procedurę, poddając najpierw pod głosowanie projekt spornej uchwały zgodny z poprawką M. K., za którym zagłosowało 58 osób, przy 42 głosach przeciw i 3 głosach nieważnych.

W III części Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) odbytej dnia 17 września 2010 r., zastosowano tą samą procedurę, a za przyjęciem spornej uchwały, o treści zgodnej z poprawką M. K. zagłosowało 55 osób, przy 13 głosach przeciw i 2 głosach nieważnych.

W dniu 17 września 2010 r. E. K. złożyła do Protokołu Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej spółdzielni oświadczenie dotyczące głosowania w sprawie podjęcia uchwały o wyrażeniu zgody na realizację inwestycji budownictwa mieszkaniowo-użytkowego celem odsprzedaży lokali w systemie komercyjnym na gruntach spółdzielni, w którym stwierdziła, iż głosowanie to zostało przeprowadzone w sposób sprzeczny zarówno z przepisami ustawy o spółdzielniach mieszkaniowych, jak i postanowieniami statutu pozwanej.

W dniu 29 września 2010 r. Kolegium Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) stwierdziło, że doszło do przyjęcia uchwały nr (...) o treści zgodnej z poprawką zgłoszoną przez M. K.. Na wszystkich trzech częściach Walnego Zgromadzenia Członków głosowało, bowiem 266 osób, w tym za przyjęciem uchwały były 162 osoby, przy 98 przeciw i 6 głosach nieważnych.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Okręgowy uznał zgłoszone przez powoda żądanie za zasadne, stwierdzając, iż zaskarżona uchwała narusza postanowienia statutu pozwanej.

Zgodnie z § 63 ust. 7 statutu pozwanej zarząd jest zobowiązany do przygotowania pod względem formalnym i przedłożenia pod głosowanie na każdej z części walnego zgromadzenia projektów uchwał i poprawek zgłoszonych przez członków.

Z protokołów poszczególnych części Walnego Zgromadzenia Członków Spółdzielni jednoznacznie wynika, iż głosowana była jedynie wersja projektu uchwały w treści zgodnej z poprawką M. K.. Nieuzasadnione pominięcie głosowania poprawki zgłoszonej przez E. K., stanowiło zatem, zdaniem Sądu Okręgowego, naruszenie postanowień statutu. Zgodnie bowiem z § 67 ust. 2 statutu przed przystąpieniem do głosowania przewodniczący informuje zebranych o wnioskach, które zostały zgłoszone do danego punktu obrad i o kolejności głosowania nad poszczególnymi wnioskami. Wnioski dalej idące są głosowane w pierwszej kolejności. Wnioskiem „dalej idącym” jest natomiast taki wniosek, którego przegłosowanie przesądza celowość głosowania wniosków pozostałych.

Zdaniem Sądu Okręgowego porównanie zakresu treściowego poprawek zgłoszonych do przedmiotowej uchwały przez M. K. i E. K., prowadzi natomiast do wniosku, iż miały one różny charakter. Poprawka wniesiona przez E. K. dotyczyła ograniczenia przedmiotu uchwały do wyrażenia zgody na realizację inwestycji wyłącznie na działce o numerze ewidencyjnym (...), podczas gdy poprawka M. K. dotyczyła wpisania do uchwały celu, w jakim spółdzielnia ma realizować inwestycję budowlaną, czyli sfinansowania przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz wykupu gruntów, na których położona jest spółdzielnia.

W takim wypadku, zdaniem Sądu Okręgowego nie sposób uznać, że poprawka zgłoszona przez M. K. była poprawką „dalej idącą”, zaś jej przegłosowanie przesądzało o zasadności poprawki zgłoszonej przez E. K..

Wobec naruszenia powołanych wyżej uregulowań statutu pozwanej, podnoszone przez powoda zarzuty, uznać należało zdaniem Sądu Okręgowego za zasadne, a co za tym idzie uchylić zaskarżoną uchwałę.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania Sąd Okręgowy uzasadnił powołując się na przepis art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Apelację od powołanego wyżej wyroku wywiódł pozwany zaskarżając go w całości.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

I. naruszenie prawa materialnego tj. przepisu art. 42 § 3 ustawy dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze w związku z § 67 ust. 2 i § 63 ust. 7 statutu Spółdzielni Mieszkaniowej (...) poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że poprawki zgłoszone przez członków pozwanej - M. K. oraz E. K. do uchwały nr (...) przyjętej przez Walne Zgromadzenie Członków Spółdzielni Mieszkaniowej (...) w W. w dniach 15,16 i 17 września 2010 r. miały różny zakres treściowy i tematyczny, podczas gdy w rzeczywistości obie poprawki odnoszą się do tego samego zakresu przedmiotowego, a poprawka zgłoszona przez M. K. była poprawką „dalej idącą”, aniżeli poprawka zgłoszona przez E. K., co w konsekwencji doprowadziło do błędnego uznania, że wymieniona wyżej uchwała jest sprzeczna z postanowieniami statutu;

II. naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wskazania w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku podstawy prawnej, z przytoczeniem przepisów prawa, na których oparto orzeczenie.

Powołując się na powyższe zarzuty pozwany wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za obie instancje, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest zasadna, i w zakresie w jakim zmierza do zmiany zaskarżonego wyroku, zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy i przyjmuje je za własne.

Wskazać jednak należy, iż pomimo prawidłowych ustaleń faktycznych Sąd Okręgowy wywiódł z nich nieprawidłowe wnioski, błędnie przyjmując, iż zaskarżona uchwała narusza postanowienia statutu pozwanej, co z kolei uzasadnia żądanie jej uchylenia.

Odnosząc się do zarzutów apelacji w pierwszej kolejności podnieść należy, iż powód jako podstawę swego żądania wskazał uchybienia formalne leżące u podstaw podjęcia zaskarżonej uchwały - podjęcie uchwały bez przeprowadzenia głosowania nad każdą ze zgłoszonych do niej poprawek – co z kolei, w jego mniemaniu, świadczyć miało o naruszeniu postanowień statutu pozwanej oraz przepisów ustawy, określających zasady oraz kolejność procedowania Walnego Zgromadzenia Członków.

Dokonując oceny żądania pozwu, w świetle tak określonej podstawy faktycznej roszczenia, wyznaczającej granice rozpoznania sprawy cywilnej, w pierwszej kolejności wskazać należy, iż po zgłoszeniu obu poprawek do przedmiotowej uchwały i przed odbyciem poszczególnych części Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej, zarząd pozwanej przygotował trzy różne wersje przedmiotowej uchwały tj. wersję pierwotną oraz dwie wersje uwzględniające każdą ze zgłoszonych poprawek. Na poszczególnych częściach Walnego Zgromadzenia Członków poinformowano obecnych o treści każdej z w/w wersji w tym wersji zawierających zgłoszone poprawki oraz o fakcie, iż w pierwszej kolejności pod głosowanie poddana zostanie uchwała w wersji obejmującej poprawkę zgłoszoną przez M. K., jako najdalej idąca.

Wbrew zapatrywaniu Sądu Okręgowego, jak słusznie wskazuje to apelujący, przegłosowanie uchwały, w tym kształcie, czyniło bowiem bezprzedmiotowym poddawanie pod głosowanie uchwały w wersji obejmującej poprawkę zgłoszoną przez E. K., czy też jej pierwotnej wersji, zaproponowanej przez zarząd pozwanej.

Słusznie wskazuje Sąd I instancji, iż zgłoszone do pierwotnego projektu uchwały poprawki, miały odmienny charakter. Poprawka zgłoszona przez E. K. ograniczała przedmiot uchwały (zgodę na wykonanie inwestycji), do jednej działki oznaczonej nr (...), zaś poprawka zgłoszona przez M. K., obejmując wszystkie trzy działki tj. działki (...) i właśnie (...), dotyczyła jedynie sprecyzowania celu tej inwestycji wskazując, iż zmierza ona do sfinansowania przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności oraz wykupu gruntu. Tego rodzaju konstatacja nie mogła jednak, zdaniem Sądu Apelacyjnego, prowadzić do wniosku, iż druga z w/w poprawek tj. poprawka zgłoszona przez M. K. nie była poprawką dalej idącą w rozumieniu § 67 ust. 2 statutu pozwanej, wedle którego wnioskiem dalej idącym jest ten, którego przegłosowanie przesądza celowość głosowania pozostałych wniosków.

Wbrew zapatrywaniu Sądu Okręgowego projekt uchwały obejmujący w/w poprawkę był właśnie najdalej idącym, albowiem jego przegłosowanie czyniło bezcelowym głosowanie nad pozostałymi projektami przedmiotowej uchwały. Projekt pierwotny, zaproponowany przez zarząd ograniczał się bowiem jedynie do zgody na realizację inwestycji na wszystkich trzech wymienionych działkach, podczas gdy projekt uwzględniający poprawkę E. K. ograniczał jej zakres do jednej z nich. Projekt uchwały uwzględniający poprawkę zgłoszoną przez M. K. obejmował zaś nie tylko zgodę na inwestycję na wszystkich trzech działkach, lecz również precyzował jej cel, „konsumując” niejako oba powołane wyżej projekty uchwał. Jego przyjęcie, a co za tym idzie wyrażenie przez Walne Zgromadzenie Członków pozwanej zgody na realizację inwestycji na wszystkich trzech działkach we wskazanym w poprawce celu, czyniło zatem bezcelowym poddanie pod głosowanie pozostałych projektów uchwały, w tym z projektu uchwały w brzmieniu obejmującym poprawkę zgłoszona przez E. K.. W wypadku bowiem wyrażenia zgody na realizację inwestycji na wszystkich trzech działkach przez Walne Zgromadzenia Członków bezzasadnym było głosowanie nad projektem mającym wyrażać zgodę na jej realizację jedynie na jednej z nich.

Wskazać przy tym należy, iż w/w postanowienie statutu odwołujące się do głosowania nad wnioskami zgłoszonymi do porządku obrad, niewątpliwie ma również odpowiednie przełożenie na wnioski oraz poprawki zgłaszane do projektów uchwał, które w konsekwencji poddane pod głosowanie przyjmują właśnie formę uchwały.

Zarówno wykładnia systemowa jak i celowościowa postanowień statutu pozwanej, zawartych w § 65 ust. 7 w związku z § 67 ust. 2, pozwala na przyjęcie, iż pod głosowanie na każdej części Walnego Zgromadzenia Członków, poddaje

się każdy projekt uchwały, za wyjątkiem tych, których przegłosowanie stało się niecelowe, wobec przegłosowania i przyjęcia projektu dalej idącego w rozumieniu § 67 ust. 2 statutu.

Mając powyższe na uwadze nie sposób, wbrew twierdzeniom Sądu Okręgowego przyjąć, iż zaskarżona uchwała, jest sprzeczna z w/w postanowieniami statutu pozwanej i jako taka, stosownie do przepisu art. 42 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze podlega uchyleniu.

Po wtóre, wskazać należy, co umknęło Sądowi I instancji, iż nie każde przeprowadzenie głosowania w sposób sprzeczny z postanowieniami statutu, czy też inne uchybienie formalne związane z podjęciem uchwały, usprawiedliwia jej uchylenie. Tego rodzaju skutek może mieć miejsce jedynie w wypadku wykazania, że zarzuty dotyczące uchybień formalnych związanych z jej podjęciem mogły mieć wpływ na wynik głosowania, a co za tym idzie na treść podjętej uchwały, powodując w istocie przyjęcie uchwały innej treści bądź odmowę jej przyjęcia przez uprawniony do tego organ spółdzielni (patrz tak Sąd Apelacyjny we Wrocławiu w wyroku z dnia 4 grudnia 2009 r. I ACa 1052/09 – Lex nr 621812 oraz Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 23 listopada 1973r. III PZP 38/72 – OSNC 1975/1/1 i wyroku z dnia 13 sierpnia 1965 r. II PR 265/65).

Wskazać przy tym należy, iż wykazanie powyższych okoliczności, stosownie do ogólnych zasad rozkładu ciężaru obciąża powoda stosownie do przepisu art. 6 k.c. w związku z art. 232 k.p.c.

W toku niniejszego postępowania powód nie wykazał zaś tego rodzaju uchybień formalnych, występujących przy podjęciu zaskarżonej uchwały, które mogły mieć wpływ na jej treść, naruszając przy tym jego prawa, jako członka pozwanej spółdzielni.

Biorąc zatem pod uwagę fakt, iż wszystkie wskazane powyżej poprawki zostały przygotowane w formie projektów uchwał i przedstawione na kolejnych częściach Walnego Zgromadzenia Członków pozwanej spółdzielni jej członkom, zaś poddany pod głosowanie najdalej idący projekt uchwały, zawierający poprawkę zgłoszona przez M. K., został przyjęty większością oddanych głosów, czyniąc bezprzedmiotowym głosowanie nad pozostałymi projektami, w tym projektem zawierającym poprawkę zgłoszoną przez E. K., nie sposób przyjąć, iż jej przyjęcie nastąpiło z naruszeniem przepisu art. 8³ ust. 12 i 13 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (tekst jedn. Dz. U. Nr 1222 za 2013 r.) oraz wskazanych wyżej postanowień statutu pozwanej. Tym samym zaś, wbrew zapatrywaniu Sądu Okręgowego, w świetle regulacji przewidzianej w art. 42 § 3 ustawy z dnia 16 września 1982 r. Prawo Spółdzielcze (tekst jedn. Dz. U. Nr 1443 za 2013 r.) nie sposób również uznać za zasadne żądania uchylenia przedmiotowej uchwały.

Mając powyższe na uwadze oraz dzielając z powołanych wyżej przyczyn zawarty w apelacji zarzut naruszenia przepisów prawa materialnego, Sąd Apelacyjny, w oparciu o przepis art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w pkt I sentencji wyroku.

Wobec zasadności w/w zarzutu, dotyczącego naruszenia prawa materialnego i zmiany zaskarżonego wyroku w całości, na skutek jego uwzględnienia, szerszego omówienia nie wymagał powołany w apelacji zarzut naruszenia przepisu art. 328 § k.p.c., choć na marginesie wskazać należy, iż ten był chybiony. W uzasadnieniu zaskarżonego wyroku już na wstępie wskazano bowiem materialną podstawę roszczenia, stanowiącą również podstawę wydanego przez sąd rozstrzygnięcia, powołując również właściwe postanowienia statutu pozwanej, których naruszenie stanowiło uzasadnienie tego żądania. Nie sposób zatem przyjąć, iż w tym zakresie doszło do uchybienia w/w przepisom postępowania, a nadto aby tego rodzaju uchybienie mogło mieć wpływ na treść zapadłego w sprawie rozstrzygnięcia.

Wobec powołanych wyżej okoliczności, uzasadniających zamianę zaskarżonego wyroku, powyższy zarzut nie wymaga jednak szerszego omówienia.

Orzeczenie o kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym, zawarte w pkt. II sentencji wyroku uzasadnia przepis art. 98 § 1 i 3 w związku z art. 391 § 1 k.p.c. oraz § 10 pkt. 1 w związku z § 13 ust. 1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielanej z urzędu (tekst jedn. Dz. U. Nr 461 za 2013 r.).